

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta/diplomantky:	Julie Orletová
Téma práce:	Problematika právního pluralismu. Slábnoucí role státu ve světle právního pluralismu.
Rozsah práce:	256 621 znaků
Datum odevzdání práce:	10.4.2021

- 1. Aktuálnost (novost) tématu** Julie Orletová se ve své diplomové práci věnuje problematice právního pluralismu s akcentem na proměny státu. Téma si zvolila vysoce aktuální a hojně diskutované, které nenechá aktéry diskusí chladné. Ani tomu nemůže být jinak, když je právní pluralismus co do geneze, charakteru a dopadů hodnocen tak rozdílně. Důkladné a objektivní přezkoumání všech argumentů je tak vždy ku prospěchu věci. A právě o to se autorka ve své práci pokouší. Myslím, že celkem úspěšně.
- 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody** Téma je bezpochyby náročné. Vyžaduje znalosti z různých společenských vědních oborů, minimálně právní, sociologické a politologické. Protože se klade otázka, zda se právní pluralismus objevil už v minulosti, musí být autor i tak trochu právní historik. O tématu se přitom těžko píše, neboť zpracovateli chybí ve vztahu k aktuálnímu dění časový odstup a předvídat vývojové tendence ve světě, který se rychle mění, je nanejvýš ošidné. To, co má trvalejší platnost, se zpravidla ukáže až v řádu desetiletí. Nesnadné je také zachovat si objektivitu v probíhajících diskusích. Prubířským kamenem je však znalost právní metodologie, protože fenomén právního pluralismu je třeba správně uchopit. Kombinací různých metod zkoumání se to autorce víceméně podařilo.
- 3. Formální a systematické členění práce** Práce má přehlednou a propracovanou strukturu, která umožnila postihnout všechny podstatné stránky studované problematiky a čtenáři usnadňuje zvládnutí textu. První kapitola se zabývá vybranými aspekty fungování práva ve společnosti. Je vstupem do tématu mapujícím typické vlastnosti právní regulace a soudobé fenomény, které mění její charakter (globalizace, multikulturalismus apod.). Druhá kapitola představuje koncept právního pluralismu v dílech jeho současných zastánců a nabízí i typologii existujících přístupů a pojmů. Třetí kapitola sleduje vlivy právního pluralismu na stát dneška. Autorka se snaží ověřit tezi, zda stát vlivem právního pluralismu a postupující společenské transformace skutečně slábne.
- 4. Vyjádření k práci** Autorka chápe právní pluralismus jako výsledek pluralizace společnosti čili proměny společnosti v soudobých podmínkách přirozené, pochopitelné a jí blízké. Sám vývoj podle ní zpochybnil pozitivistické paradigma, že stát je tvůrcem všeho práva a že je suverenní. Tuto běžně přijímanou tezi o slábnutí státu se pak autorka v práci pokouší verifikovat v širokospektrálním pohledu. Ptá se, zda k tomu dochází „díky právu, či právu navzdory“. Dospívá k názoru, že se tak děje nejen v důsledku proměn práva, ale i zásluhou fenoménů jako je globalizace, integrace, expanze lidských práv. V souvislosti s tím popisuje proměny práva – jeho měnící se strukturu, nástup ústavního pluralismu, dialog vrcholných soudů apod. Názory autorky ve vztahu k právnímu pluralismu a slábnutí státu jsou opatrně kritické, a přitom dobře zdůvodněné. Opírají se o množství našich i cizích zdrojů kriticky hodnocených. Někdy dokonce autorka konstatuje i posilování státu (viz např. vydávání současných nouzových opatření nebo možnost technologické kontroly obyvatel). Celkový závěr autorky zní, že „právo ztrácí své jasné hranice ... že národní státy ztrácí alespoň část moci nad právem“. Toto zjištění prý však „nemusí být vnímáno nikterak negativně“ s ohledem na fungování nadnárodních integrací, které suplují národní stát a

dávají mu přiměřený prostor. S těmito závěry by nesouhlasili všichni odpůrci integrací, kteří považují národní stát za nenahraditelný a integrace za nedemokratické. Mají dnes k dispozici i jeden pádný argument: nefunkčnost integrací v krizích (Evropská unie za finanční, migrační a koronavirové krize). Také idea o slábnoucím státu naráží na odpor, protože ji nelze zevšeobecnit (neplatí např. pro Rusko, Čínu, USA atd.).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je určitě splněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce je samostatným dílem. V žádném případě nejde o plagiát.
Logická stavba práce	Struktura práce je logická a propracovaná.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka používá široké spektrum zdrojů, nejen našich, ale i cizích. Zacházení s nimi je korektní.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza jde do hloubky.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce mohla být lepší.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň plně ob stojí.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Kromě výše uvedených připomínek vznáším ještě jednu: V právu neprobíhá jen proces pluralizace, ale též unifikace a asimilace právních úprav, na což autorka zapomněla. A s tím souvisí otázka k obhajobě: Proč je tak málo úspěšná unifikace soukromého práva?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu diplomových prací.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně.

V Praze dne 13. května 2021

Doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.

oponent